
Sistemul european al instituțiilor de control/audit financiar – Integrarea Curții de Conturi a României

Drd. Elena - Carmen BRAGADIREANU
Academia de Studii Economice, București

Abstract

Articolul reprezintă un punct de vedere privind *integrarea Curții de Conturi a României în sistemul european al instituțiilor de control/audit financiar*, proces caracterizat printr-o reformare a întregii societăți românești, atât din punct de vedere economic, financiar, cât și social. La aproape patru ani și jumătate de la momentul aderării țării noastre, deși s-au înregistrat progrese însemnate, pentru modernizarea și armonizarea structurilor, chiar a mentalității populației, perioada este de durată și presupune implicare tuturor celor care au un cuvânt de spus sau care pot influența și contribui la transformarea acestor aspecte.

Cuvinte cheie: control, audit financiar, sistem de control, Acquis comunitar, decizie, fraudă, instituție publică, aderare, integrare, instrumente financiare, metodologii de control și auditare etc.

Societatea contemporană se confruntă cu o serie de probleme majore cu repercusiuni în spațiul economic - social și care ar putea fi soluționate printr-o valorificare mai economicoasă, eficientă și eficace a resurselor umane, materiale, financiare și, nu în ultimul rând informaționale.

În acest context, particularizarea unui aspect important, respectiv analiza modului de manifestare a uneia dintre instituțiile reprezentative cu atribuții de control financiar: **Curtea de Conturi**, pornind de la noile cerințe pe care aceasta le are în procesul de integrare a României în Uniunea Europeană asupra tuturor aspectelor vieții (economice, sociale, politice etc.), **este o temă actuală** și de mare complexitate pentru întregul sistem de control financiar național.

În prezent, România se află, încă, într-o perioadă de schimbări semnificative, dintre care unele cu impact și asupra activității Curții de Conturi.

În aceste condiții, o analiză a efectelor acestor schimbări și influențele pe care le induc în performanțele Curții de Conturi se impune, din ce în ce mai mult, ca necesitate.

Se consideră că realizarea acestui demers presupune, **regândirea fundamentală a priorităților, abordării activităților de control/audit, a alocărilor de resurse, dar și o angajare a Parlamentului în susținerea dezvoltării moderne a Curții de Conturi a României.**

Având în vedere faptul că numai economia de piață liberă și concurențială nu asigură funcționarea eficientă a economiei, sarcina de a interveni și de a corecta eventualele imperfecțiuni revine administrației publice, prin atribuțiile ce îi sunt stabilite din prevederi legale în legătură cu modul de constituire și alocare a resurselor, ca sursă de stabilitate economică. Cu toate acestea, intervenția statului în activitatea economică a unei țări, în funcție de dezvoltarea economică și socială, ca și de contextul internațional, este sau ar trebui să fie din ce în ce mai redusă.

Controlul, ca una dintre formele de intervenție a statului în economie, în scopul remedierii imperfecțiunilor apărute în mecanismele de funcționare ale pieței, se manifestă sub diferite forme și se integrează în mod organic în opțiunea economică a comunității, slujește intereselor acesteia, manifestându-se ca un factor activ în realizarea dezideratelor oricărei comunități.

Este cunoscut că societatea își organizează activitatea de control în virtutea dreptului de a-și susține și apăra interesele fundamentale, de a asigura resursele financiare pentru acoperirea nevoilor comune și de distribuire a acestora în funcție de prioritățile stabilite prin **programele de dezvoltare**.

Necesitatea instituirii **controlului financiar**, ca formă a activității de control a statului, decurge din faptul că fondurile de resurse financiare constituite și aflate la dispoziția administrației publice aparțin întregii societăți, având în vedere că prin efectele sale împiedică irosirea, previne efectuarea de cheltuieli nelegale, inoportune sau ineficiente, contribuind la recuperarea eventualelor prejudicii aduse patrimoniului public, la instaurarea ordinii și disciplinei în gestionarea bunurilor, banilor și a altor valori publice.

Controlul, privit în general, reprezintă în fapt un ansamblu de activități prin care sunt comparate rezultatele obținute cu obiectivele stabilite inițial, pe baza prevederilor și a normelor legale în vigoare. Prin control se stabilește conformitatea acțiunilor efectuate de către autorități, instituții și servicii prin raportarea la prevederile și reglementările juridice în vigoare, precum și modul de realizare a misiunii personalului acestora, în efortul de a acționa în interesul general, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale și, în final, se determină abaterile de la situațiile normale, eliminarea acestora și a intrării în starea de legalitate.

Activitatea de organizare a controlului financiar s-a desfășurat și se realizează în virtutea dreptului pe care societatea îl are la apărarea intereselor fundamentale ale acestuia. Necesitatea organizării și exercitării controlului financiar rezultă din faptul că resursele financiare constituite și aflate la dispoziția administrației publice aparțin întregii societăți.

La rândul său, societatea este direct interesată să asigure resursele financiare pentru acoperirea nevoilor comune, precum și distribuirea acestora în funcție de prioritățile stabilite de organele competente, de utilizarea fondurilor publice în condiții de maximă eficiență economică și socială, de armonizare a intereselor, de dimensionarea resurselor financiare și, nu în ultimul rând, de orientarea acestora către diferitele destinații programate.

Controlul financiar are rolul de a împiedica irosirea, prevenind prin atribuțiile sale efectuarea de cheltuieli nelegale, neeconomicoase sau ineficiente și contribuind în mod esențial la repararea prejudiciului adus patrimoniului public, precum și la instaurarea ordinii și disciplinei în gestionarea bunurilor, banilor și a altor valori aflate la dispoziția administrației publice.

Controlul financiar nu reprezintă în opinia noastră un scop în sine; acesta își dovedește eficiența numai atunci când contribuie la prevenirea abaterilor și la recuperarea prejudiciilor. Realizarea scopurilor finale ale controlului financiar depinde de calitatea măsurilor dispuse și rezultate ca urmare a verificărilor efectuate, indiferent dacă acestea sunt acțiuni de control, inspecție sau audit.

Este de subliniat că sub toate formele de manifestare ale sale, **controlul financiar** constă dintr-o serie de procese și mecanisme proiectate să asigure faptul că planificarea, execuția bugetară, utilizarea resurselor și altele se efectuează în baza prevederilor legilor țării, urmărind realizarea obiectivelor stabilite de către Parlament și Guvern, în legătură cu starea reală a operațiunilor din programele aprobate.

Realizarea în condiții de eficiență a tuturor acestor activități, pornind de la obiective clare, presupune din partea personalului însărcinat cu managementul general al entităților economice o foarte exactă cunoaștere a întregii game de fenomene ce le determină și le guvernează.

Cunoașterea complexă, completă și continuă a stării ansamblului de activități ce se dezvoltă în cadrul sistemelor economice, ca și a condițiilor în care acestea evoluează rezultă, în primul rând, din necesitatea asigurării unui fond permanent de informații care să stea la baza fundamentării, dispunerii, aplicării și urmăririi deciziilor.

Premisele realizării unui management eficient, efect al unor decizii pertinente, cresc pe măsură ce fondul de informații care a stat la baza fundamentării acestora este mai bogat și actualizat permanent cu date reale

și corecte, rezultate din activitatea de cunoaștere, indiferent de forma pe care aceasta o are.

Procesul de cunoaștere a modului de manifestare a activităților și fenomenelor economice se realizează prin intermediul unor **instrumente teoretice și practice**, specifice fiecărui domeniu, toate având însă la bază compararea proiecțiilor în documentele financiare și contabile a informațiilor utilizate și a rezultatelor obținute, cu prevederile, normele, programele, deciziile sau ordinele prin care acestea au fost, aprioric, definite.

Controlul financiar, ca activitate ce face parte dintre aceste instrumente, prin metodele specifice pe care le utilizează, dar și prin informațiile pe care le furnizează conducătorului de activități economice, constituie una dintre **pârghiile importante, cu efecte dintre cele mai spectaculoase** în realizarea obiectivelor generale și specifice de cunoaștere și modelare a fenomenelor economice.

Pe parcursul existenței sale, Curtea de Conturi a României a „beneficiat” de numeroase modificări, unele de natură fundamentală, cum este cea care a determinat pierderea atribuțiilor puterii jurisdicționale și transferul acestora la sistemul instanțelor ordinare. Având în vedere aceste aspecte, se poate efectua o analiză asupra Curții de Conturi, pornind de la: *activitatea de audit a Curții; structura organizațională, personalul și conducerea; resursele umane; condițiile pentru evoluția ulterioară.*

După o perioadă de peste 16 ani, timp în care Curtea de Conturi a României a efectuat în principal activitatea de control financiar, încă se pune problema *dacă pentru țara noastră, Curtea de Conturi ar trebui să realizeze „audit” sau „control”*. Introducerea **auditului** ca *activitate principală* a afectat misiunea acesteia, bazată pe procedura de descărcare a gestiunii, care consta în investigarea și eventual sancționarea managerilor publici care nu respectau prevederile reglementărilor legale în ceea ce privește modul de utilizare a banului public.

Renunțarea aproape în totalitate la activitatea de control și **trecerea la activitatea de audit**, care presupune folosirea recomandărilor în locul sancțiunilor sau obligației legale de a lua măsuri corective, a determinat nu numai o diminuare substanțială a protecției utilizării în condiții de legalitate a fondurilor publice dar și o anumită pierdere a prestigiului instituției.

Implementarea recomandărilor emise de către o instituție supremă de control/audit, aparține în general Parlamentului, acesta fiind cel care le avizează sau nu, și dispune autorităților centrale sau locale pentru luarea măsurilor corective. În plus, în mod teoretic și cu condiția să existe un sistem de responsabilizare eficient și funcțional, sancțiunile finale pentru gestiunea defectuoasă sunt de natură politică și iau forma demisiei sau ne-realegerii.

În condițiile în care, funcțiile jurisdicționale ale Curții au fost transferate unei jurisdicții ad-hoc, dezbaterile referitoare la „audit” versus „control” ar trebui, dincolo de semantică, să ia în considerare, în mod consecvent, consecințele acestui transfer în ceea ce privește natura și rolul Curții și a jurisdicției specializate prevăzute de Legea Fundamentală, Constituția României. În acest context, se apreciază că ar trebui să se reconsidere poziția față de necesitatea reintroducerii și utilizării procedurii de descărcare a gestiunii ordonatorilor de credite, instituție apreciată ca indispensabilă stadiului actual de dezvoltare politică, economică și, în special, civică.

Activitatea principală a Curții de Conturi, de la înființare și până în anul 2008, privind acordarea descărcării de gestiune tuturor ordonatorilor de credite a fost o misiune dificilă în practică. Primul motiv a fost acela că numărul ordonatorilor varia de la un an financiar la altul ca o consecință a unei posibile noi prevederi legale sau a restructurării unor organisme existente.

Al doilea motiv a fost numărul foarte mare al organismelor publice sau al entităților cu finanțare de la bugetul de stat ale căror conturi trebuiau să fie supuse verificărilor Curții de Conturi, conform prevederilor legale.

Al treilea motiv a constat în faptul că modul în care procedura de descărcare a gestiunii era organizată, presupunea utilizarea unui volum mare de resurse de personal, ceea ce împiedica instituția de a dezvolta și alte forme de control, îngreunând evoluția către o instituție de control/audit modernă.

În aceste condiții, revenirea la instituția descărcării de gestiune se impune, cu accent pe verificarea ordonatorilor principali de credite, care ar trebui să răspundă, într-o măsură cât mai mare, pentru gestionarea legală a conturilor ordonatorilor secundari și terțiari, aflați sub autoritatea acestora. Schimbarea abordării procedurii de descărcare a gestiunii ar fi benefică și datorită faptului că ordonatorii principali ar fi în mai mare măsură responsabilizați în actul de gestionare a fondurilor alocate ordonatorilor secundari și terțiari, obținând prin aplicarea propriilor proceduri de control, inclusiv a celor de audit intern actuale, o asigurare sporită a gradului de încredere și de conformitate asupra execuției bugetare la toate nivelurile importante de gestiune.

Se consideră că această procedură de degrevare, într-o oarecare măsură, a structurilor Curții de Conturi de obligația efectuării operațiunilor privind descărcarea gestiunii la nivelul ordonatorilor secundari și terțiari ar avea ca efect **consolidarea sistemului de control financiar public intern și numărul celor verificați ar fi mult mai mare.**

În această nouă abordare, activitatea Curții de Conturi nu s-ar limita doar la activitățile derulate în cadrul instituțiilor publice conduse de ordonatori principali de credite, aceasta putând verifica și toate cazurile în care se suspectează existența unor abateri deliberate, a fraudei sau corupției pe care

să le înainteze autorităților judiciare, dacă acest lucru se dovedește necesar. Decizia privind acordarea sau nu a descărcării de gestiune pentru ordonatorii principali ar trebui să aparțină Parlamentului, pe baza analizei opiniei emise de Curtea de Conturi.

Prin această acțiune s-ar dezvolta și consolida relațiile Parlament – Curtea de Conturi, care, în prezent, nu sunt la nivelul celor instituite între structurile similare ale țărilor membre ale Uniunii Europene. În susținerea acestei afirmații există o serie de argumente:

Raportul anual al Curții de Conturi a României, ar constitui o sursă mult mai importantă de informații atât pentru structurile implicate în administrarea fondurilor publice, cât și pentru orice persoană interesată. Raportul ar putea fi întocmit în două părți, prima să trateze procedura descărcării gestiunii (audit de conformitate) și cea de a doua să fie dedicată aspectelor specifice referitoare la formarea, administrarea și utilizarea resurselor financiare (audit al sistemelor administrative și de control organizate la nivelul administrației) ale entităților publice.

Verificarea „formării, administrării și utilizării resurselor publice” se apreciază că ar trebui să pună accent pe aspecte de interes imediat pentru managementul public. În acest context, pe partea de venituri ar trebui să fie efectuate verificări referitoare la modul în care departamentele sau unitățile specializate din cadrul Ministerului Finanțelor Publice desfășoară verificările fiscale. Este un aspect extrem de important în situația în care la nivel național se înregistrează deficit public, dar abordarea aleasă pentru raportare este încă în prea mare măsură orientată către conformitate.

Ar fi necesar, de asemenea, ca structurile Curții de Conturi să verifice, în primul rând, modul de funcționare a sistemelor organizate pentru perceperea taxelor la nivelul administrațiilor centrale și locale.

Programarea activităților Curții de Conturi a fost efectuată, încă de la înființare, pe un plan anual care definește în detaliu sarcinile departamentelor și camerelor de conturi pentru următorul an, fără a folosi metoda programării multianuale.

În vederea **integrării în sistemul european al instituțiilor de control/audit**, este necesară o altă abordare și anume planificarea strategică pentru o perioadă de 4 ani, care ar trebui să se bazeze pe criterii cum ar fi riscul, materialitatea, sugestiile ale Parlamentului și, bineînțeles, să se bazeze inclusiv pe obligațiile legale ale Curții.

Noua abordare ar permite Curții de Conturi realizarea unei planificări cu o perspectivă mai mare de un an și, în acest mod, dezvoltarea și concentrarea

pe zone strategice extinse, astfel încât rezultatele activităților sale să fie mai relevante și mai vizibile pentru partenerii acestei instituții.

Este necesară, de asemenea, acordarea unei importanțe sporite activității de programare, având în vedere că aceasta reprezintă una dintre caracteristicile principale ale statutului de independență, conferit Curții de Conturi în calitatea sa de instituție de control/audit extern al fondurilor publice. Această procedură de programare ar trebui să fie suficient de transparentă, iar activitățile să fie stabilite în funcție de priorități și resurse.

Un aspect prioritar al agendei Uniunii Europene, stabilit pentru țările membre încă din faza preaderării dar și după această dată, l-a reprezentat lupta împotriva fraudei și a corupției.

Autorităților publice din România cu atribuții în organizarea și desfășurarea luptei împotriva corupției le-a fost acordată o importanță necesară, ce constituie un argument în plus pentru reformarea Curții de Conturi.

În calitatea sa de instituție publică, Curtea de Conturi se apreciază că ar trebui să aibă un rol activ în contextul eforturilor care se depun în acest domeniu, situație normală nu numai pentru faptul că este garantul utilizării banului public și are o funcție de verificare asupra tuturor tipurilor de activități publice, fiind o instituție publică importantă care se bucură de un anumit prestigiu.

În Europa, rolul instituțiilor supreme de control/audit nu este, în primul rând să lupte împotriva fraudei sau corupției, ci **să verifice în ce măsură sistemele și procedurile de control intern**, care ar putea împiedica apariția acestor fenomene sau ar reduce amploarea lor, **există și funcționează bine**. Această problemă de principiu nu exclude necesitatea ca structurile Curții de Conturi să fie conștiente de riscul de fraudă și corupție și să dispună măsurile adecvate în planificarea activităților, în desfășurarea și urmărirea rezultatelor acestora, având în vedere în permanență aceste riscuri. În Standardul 4.0.17 al INTOSAI aspectul corupției este abordat astfel *„...„auditorul va trebui să raporteze neregulile semnificative, percepute sau potențiale, asupra inconsecvenței aplicării reglementărilor sau asupra practicilor frauduloase sau a actelor de corupție.”*

În acest context apare evident că și Curtea de Conturi poate să se bazeze, într-o măsură mai mare, pe o politică adecvată prin care să demonstreze angajamentul în demersuri mai eficiente împotriva fraudei, politică pe care ar trebui să o implementeze prin prevederi legale.

Procedurile de control/audit ale Curții de Conturi a României ar trebui să conțină instrumente specifice pentru abordarea cazurilor de fraudă și corupție, acestea putând fi de natura listelor/modelelor de verificare, chestionarelor și a altora de acest tip, precum și criteriile pentru identificarea

cazurilor reale de fraudă și corupție, probe de control/audit, cât și măsurile necesar a fi dispuse în desfășurarea controlului/auditului și, nu în ultimul rând, un mod adecvat de raportare a unor astfel de constatări.

În acest mod ar fi asigurată și asistența necesară raportării către instituțiile cu atribuții în acest domeniu, în funcție de caz, și stabilirea unei legături adecvate cu acestea pentru a facilita realizarea unor contacte utile între instituțiile de control/audit și componenta judiciară, ca și schimbul de opinii și experiență între acestea.

Pentru aplicarea acestor obiective apare necesar ca programa pentru pregătirea auditorilor să includă module specifice dedicate luptei împotriva fraudei și corupției și, în special, pentru îmbunătățirea recomandărilor privind consolidarea controalelor interne în scopul de a se putea prezenta entităților auditate și proceduri eficiente de prevenire a fraudei și corupției.

Foarte important este ca pentru perioada viitoare, după ce activitatea de audit capătă consistență, calitate, Curtea de Conturi să aibă în vedere, pe modelul altor instituții de control/audit din Uniunea Europeană, efectuarea unor acțiuni în domeniul eficienței și eficacității politicilor anti-corupție din România.

Așa cum se știe, în cadrul Parlamentului României, Comisiile pentru buget, finanțe și bănci din ambele camere se limitează la analiza periodică a Raportului public anual.

În legătură cu raportul întocmit de Curtea de Conturi, relația acesteia cu Parlamentul poate și trebuie dezvoltată și consolidată și prin îmbunătățirea calității informațiilor furnizate, ca și printr-o mai bună concentrare a conținutului acestuia privind controlul/auditul gestiunii și performanțelor realizate din bani publici. Raportul necesită încă îmbunătățiri și prin prezentarea modificărilor legislative care se impun, rezultate din activitatea desfășurată de către Curte, în vederea stopării neajunsurilor și a inadvertențelor constatate.

Demersul poate fi și de folos Parlamentului în procesul de armonizare a legislației naționale cu cea europeană.

Relațiile mai puțin consistente cu Parlamentul sunt și consecința faptului că, la nivelul acestuia, nu există o structură – comisie parlamentară – cu care Curtea de Conturi să stabilească și să țină o legătură permanentă.

Această situație este, cu atât mai mult, un motiv de preocupare deoarece, potrivit legii, Curtea de Conturi funcționează pe lângă Parlament, dar în realitate este cunoscut faptul că această instituție este arareori consultată în privința propunerilor legislative sau a modificării celor existente, ceea ce evidențiază absența unei culturi comune în acest domeniu sau lipsa încrederii reciproce. O soluție imediată pentru îmbunătățirea activității ambelor instituții este înființarea unei comisii speciale în cadrul Parlamentului care să se ocupe de analiza informațiilor înscrise în rapoartele Curții.

În Parlamentele altor state membre ale Uniunii Europene există astfel de structuri, semnificativă în acest domeniu fiind *Comisia de control bugetar* din Parlamentul Uniunii Europene.

Situația prezentată se bazează pe analiza practicii, din ce în ce mai largă, a instituțiilor supreme de control/audit europene în relațiile acestora cu Parlamentul și pe prezumpția că existența unei asemenea comisii va conduce la o colaborare mai strânsă între cele două instituții, conferind Curții de Conturi a României un aliat puternic în asigurarea poziției sale de independență.

De menționat faptul că **procesul de consolidare a relațiilor instituționale**, prin înființarea unei comisii de specialitate, generează un anumit risc, prin faptul că activitatea Curții de Conturi ar putea fi exploatată.

În acest context, însă, orice demers în scopul eficientizării relației cu Parlamentul are implicații benefice asupra activității Curții de Conturi și a capacității sale de a ajunge la un consens asupra aspectelor importante, contribuind, în primul rând, ca instituția să fie recunoscută ca partener cheie de către parlamentari. Este necesar ca, în calitatea sa, Curtea de Conturi să continue îmbunătățirea calității raportărilor, inclusiv în ceea ce privește definirea mai clară a obiectivului raportului, reliefând aportul Curții de Conturi prin furnizarea către Parlamentul a elementelor privind gestionarea finanțelor publice în România.

Având în vedere aspectele teoretice în domeniu, se apreciază că politica resurselor umane a cărei aplicări se recomandă și în cadrul Curții de Conturi, trebuie să se bazeze pe următoarele elemente: *recrutarea personalului să fie realizată după un program, costul activităților sau funcțiilor individuale să fie identificate, prin introducerea unui sistem de înregistrare a modului de utilizare a timpului, inițierea unei politici de rotație a atribuțiilor în vederea prevenirii rutinei care poate fi indusă de faptul că personalul rămâne mult timp în aceeași arie tematică și geografică, determinată de durata mandatului consilierului de conturi coordonator, perfecționarea personalului să fie realizată prin crearea unei structuri de instruire, care să răspundă de elaborarea unui program de formare adecvat.*

Modificările respective s-ar impune și datorită faptului că după aproape 20 de ani de la aprobare, Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a suferit peste 16 modificări ale textului, ceea ce denotă că o formă care să corespundă tuturor exigențelor actuale încă se caută.

Aceste modificări ar fi justificate și datorită faptului că majoritatea schimbărilor care au avut loc în organizarea și funcționarea Curții de Conturi nu au rezultat dintr-o analiză aprofundată a modului de funcționare a acesteia ci, mai degrabă, dintr-o serie de factori, adesea invocați și justificați, pe drept sau nu, de procesul de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană.

În această perioadă au avut loc, odată cu alte modificări, și trei schimbări ale conducerii în anul 1999, 2002 și în anul 2008, cazul al doilea soldat și cu demisia președintelui Curții de Conturi, în timp ce alte modificări au afectat structura Plenului acesteia. Aceste procese nu au avut ca efect decât prejudicierea desfășurării în limite normale a activității Curții de Conturi, deoarece acestea sunt asociate, de cele mai multe ori, cu dezbateri interne care generează disfuncționalități.

În statele membre ale Uniunii Europene, Ministerul Finanțelor Publice este perceput, în mod natural, ca principalul partener al instituțiilor de control/audit, precum și ca principala instituție controlată/auditată, relația cu aceasta având o importanță crucială., cele două entități fiind singurele care dețin imaginea globală asupra sectorului public, din perspectiva financiară. În plus, Ministerul Finanțelor Publice are responsabilitatea directă în privința definirii structurilor și a statutului financiar al instituțiilor din sectorul public. De aici apare o necesitate privind modul în care Curtea de Conturi și Ministerul Finanțelor Publice pot relaționa, coopera și își pot coordona activitățile, în mod reciproc avantajos și mai ales profitabil gestionării finanțelor publice în România.

Prin activitatea sa, Curtea de Conturi mai contribuie, prin rezultatele activităților realizate, la sprijinirea tuturor încercărilor de simplificare și de fluidizare a structurii actuale, destul de complexă, a instituțiilor bugetare, demers important în menținerea unei stări de normalitate în fața schimbărilor intervenite în administrația publică centrală și locală, în special în domeniul financiar.

Ceea ce s-a prezentat ca eforturi de **integrare în sistemul european al instituțiilor de control/audit**, Curtea de Conturi urmează să acorde o mai mare importanță relațiilor dintre funcțiile de audit intern ale administrației și Ministerului Finanțelor Publice. Lipsa de încredere între funcțiile de audit intern și extern conduce la multe suprapuneri în activitatea Curții de Conturi, producând dificultăți în desfășurarea unui control/audit eficient.

Concluzii

Din punct de vedere al **controlului/auditului financiar**, concluzia care se desprinde este că în România aceste activități se îndreaptă în direcția bună, fiind nevoie de timp pentru ca noile instituții și procese să își dovedească eficacitatea. Integrarea României în Uniunea Europeană și schimbările rapide și complexe care au loc în economia mondială impun o permanentă perfecționare a specialiștilor în domeniu, concomitent cu implementarea unor tehnici de control și audit armonizate cu cele europene și internaționale, cu standardele de contabilitate și audit.

În orice exercițiu nou de natură programatică sau strategică, Curtea de Conturi ar trebui să se întrebe în ce măsură ceea ce face în prezent sau își planifică să facă adaugă valoare finanțelor publice din România. Există desigur nevoia de a înțelege mai bine rolurile diferiților actori cheie din domeniu și probabil nevoia redefinirii anumitor roluri. Redefinirea rolurilor nu ar însemna în mod obligatoriu revoluție, ci numai o anumită ajustare.

Bibliografie selectivă

- Bîrzea Cezar, *Politicile și instituțiile Uniunii Europene*, Editura Corint, București, 2001
- Boulescu Mircea, Ghiță Marcel, Mareș Valerică, Popeangă Petre, *Controlul financiar și de gestiune al agenților economici*, Editura Tribuna Economică, București, 2001
- Mekson M.H., Albert M., Khedouri F., *Management*, Third Edition, Harper-Row, Publisher, New York, 1995
- Doyle J., W. Ge and S. McVay, *Determinants of weaknesses in internal control over financial reporting*, Journal of Accounting and Economics, 2007
- Horvath&Partners, *Controlling. Sisteme eficiente de creștere a performanței firmei*, Editura CH Beck, București, 2007
- Institutul European din România, *Implicațiile adoptării Acquis-ului comunitar asupra controlului financiar din România*, studiul nr.3, București, 2004.
- Loebbecke Arens, *Audit. O abordare integrată*, Editura ARC 2003, ediția a-VIII-a,
- Neamțu, Ioan Horia, *Conferința Comisiei Europene „Raportarea Financiară și auditul. Un moment al schimbării?”*, Revista Economistul, nr. 5 (serie nouă), 2011
- Poanta, D., Brezeanu Petre, Novac Laura Elly, Tătaru Violeta, Brașoveanu Iulian, Morariu Vera, Triandafil Cristina, *Audit financiar. Repere metodologice, etice și istorice. Reglementări internaționale (ISA) – extrase*, Editura Cavallioti, București, 2008
- Popeangă Petre, *Auditul financiar contabil*, Editura Tribuna Economică, București, 1999
- Popeangă, P., Bragadireanu, Carmen, *Sisteme financiare și bancare internaționale*, Editura Cartea Universitară, București, 2006
- Popeangă Petre, Bragadireanu, Carmen, *Audit financiar*, Editura Pro Universitaria, București, 2011
- ***Constituția României, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 233 din 21 noiembrie 1991, intrând în vigoare după aprobarea prin Referendumul din 8 decembrie 1991.
- ***Declarația de la Lima privind liniile directe de audit al finanțelor publice la Congresul IX al INTOSAI (Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit. Revista de Audit Financiar nr.1/2000, Editor Curtea de Conturi a României,
- ***Legea nr. 94/1992, privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată în Monitorul Oficial nr. 282 din 29 aprilie 2009